

Cyklické formy

- cyklus – sdružování více částí (celků) do většího útvaru
- typy hud. cyklů seřazené podle stupně závažnosti a vnitřní propojenosti cyklů

1. sbírka (album)

- nejvolnější typ hud. cyklu
- nejsou mezi částmi vnitřní souvislosti a stavebný záměr
- *sbírky skladeb různých autorů → album (album pro mládež,)*
- *většina instruktivních skladeb (sbírka etud, preludií, ...)*
- *sbírky lidových písní*
 - uspořádány podle obsahu textu/regionu

2. řada (série)

- vyšší stupeň cyklu
- nacházíme základní principy uspořádání
 - stavba série
 - částečně náznaky vnitřních souvislostí
- některé skladby částečně individualizovány
- některé typy vyžadují cyklické provedení
- nemá požadavek tonální sjednocenosti
- není promyšlený princip kontrastu
- *Směs (potpourri)*
 - všechny části se hrají attacca (bez pauzy)
- *Sborové sbírky*
- *Slovanské tance*

3. cyklus samostatných jednovětých skladeb (cyklus v užším slova smyslu)

- záměrně uspořádaný cyklus jako celek
- každá skladba může být jako samostatná skladba
- části částečně kontrastují a výrazově se liší
- má obvykle jednotící ideu
- *preludium, chorál a fuga*
- *chromatická fantasie a fuga*
- *toccata a fuga*
- *u vokálních cyklů název a jednotící myšlenka z literární předlohy*
- *programní skladby (jedna část se nevrací, opakuje)*
- zřejmá celková výstavba obvykle graduje v závěru
- neobsahuje tonální propojení

4. suita

- části mají pevnější propojení
- určený tonální plán
- základy vznikají v baroku, rozvoj v klasicismu (18. stol.)
- různé označení (pojmenování)
 - Partita
 - Divertimento
 - Serenáda
 - Kasace
- **Stará barokní suita**
 - jako cyklus tanců
 - řadily se za sebou kontrastní tance na základě tempa a na základě tempa (lichu/sudodobé)
 - Pavana – Gagliarda
 - 4 tance – Allemande, Courante, Sarabanda (3/2 takt), Giga (gigue)
 - mezi tyto tance vsouvány další části: Menuet, Gavotta,
 - části netaneční: Air, Intermezzo,
 - orchestrální suity začínaly netaneční částí Overture
 - ve suitách pro sólový nástroj - Preludium

5. sonátový cyklus

Stavební soudržnost suity

- mezi sousedními částmi princip kontrastu
- vrcholy → v první části, v poslední části (rychlý tanec)
- tonální vývoj
 - převažuje 1 hlavní tónina (střídá se Dur – moll)
 - nebo v blízkých tóninách (paralelní Dur/moll)
- ve vyspělých suitách nacházíme i motivickou příbuznost mezi částmi (hl. motiv se objevuje v tématech více částí)
- charakter suity mívají i:
 - komorní sonáty pro sólové nástroje
 - triové sonáty
 - barokní koncert
 - concerto grosso

Moderní suita (období vrcholného romantismu → 20. stol.)

1. *suita archaizující*

- neoklasicismus
- skladatelé se vracejí k hudbě předromantické
- I. Stravinskij: Pulcinella

2. *orchestrální suity bez programu*

- obvykle taneční suity (lidové tance, moderními – tango, foxtrot)
- hudba klavírní, sólová (zejm. suity s moderními tanci)
- A. Dvořák: Česká suita D-Dur

3. *programní suity*

- řada vět (částí), které spojuje mimohudební program
- Vítězslav Novák: Slovácká suita
- Vítězslav Novák: Jihočeská
 - 5 částí → průběh 1 dne na Moravském venkově
 - V kostele
 - Mezi dětmi
 - U muziky
 - Zamilovaný
 - Nocturno

4. *Moderní suity z baletů, oper, hudby k činohrám a filmové hudby*

- často vznikaly dodatečně (díky popularity)
- skládali bez programních souvislostí
- J. Suk: Radúz a Mahulena
- S. Prokofjev: Romeo a Julie (balet) → 3 suity

5. *Sonátový cyklus*

- Modest Petrovič Musorgskij (1839-1881)
 - Kartinky (Obrázky z výstavy) – sólový klavír
 - M. Ravel → instrumentace pro orchestr
 - Promenáda
 - Skřítek
 - Starý hrad
 - Hašteřící se děti
 - Bydlo
 - Tanec kuřátek ve skořápkách
 - Dva židé
 - Trh v Limoges
 - Chatrč Baby Jagy
 - Velká brána kyjevská